

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Ίδρυτής και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Έκδοτής και Διαχειριστής: ΚΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ταχτικοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & ΣΙΑν Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα	δρ.	20	τό χρόνο.
	>	10	τό εξάμηνο.
	>	5	τό τρίμηνο.
Για την Αγγλία και Αίγυπτο	£	1	τό χρόνο
	£	0,10	τό εξάμηνο
Για την Αμερική	\$	5	τό χρόνο
	\$	3	τό εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΟΣΟΙ παρακολούθησαν με κάποια προσοχή και αγάπη την Ίσαμε σήμερα μακρόχρονη ταχτική του «Νουμά», στα πολιτικά μάλιστα ζητήματα, δε βρίσκουν καμιά ασυνέπεια στα «Φαινόμενα και Πράγματα» του περυσμένου φύλλου, κανένα παραστράτιμα από τον Ίσιο, τον τίμιο δρόμο. Βενιζελικοί κι αντιβενιζελικοί μάζευαν για τη στάση που κρατήσαμε σε μια τόσο δύσκολη και μερδεμένη περίπτωση. Κανένα κατόρθωμα δεν κάναμε. Μόνο την αλήθεια πήραμε οδηγό μας στην κρίση μας, κι όταν παίρνεις οδηγό σου την αλήθεια, κανένα δε δυσχερατείς. Ένας λαός υψώνεται σά δείξει πώς δε φοβάται την Αλήθεια, δογματίσει ο Ψυχάρης. Κι ο δικός μας ο λαός για να υψωθεί πάνω από το επίπεδο που τον έχουν κυλήσει τα προσωπικά κόμματα, πρέπει σιγά, σιγά να αρχίσει «να υποφέρει την αλήθεια», κατά τη φράση του μακαρίτη Περικλή Γιαννόπουλου. Σε τουτο θάν τονε βοηθήσαμε το λαό μας όσο μπορούμε — κι αν πρόκειται ακόμη μερικές φορές να τον πιράνομε.

ΚΑΛΑ θά κάμει, μα και είναι χρέος της αυτό, η Κυβέρνηση, με μιά της Αστυνομική διάταξη, να απαγορεύσει αίσθητά να διαπομπεύεται τόνουα του Βασιλιά στους δρόμους. Τά: «Κουμπάρος μας», «Κώτσος μας», άκόμα και το «Ζήτω ο ούζος μας!», (γιατί Ίσαμε κεί έχει φτάσει το παραλήρημα του λαϊκού ένθουσιασμού), καταξευτελλίζουν όχι πιά το άτομο, μα αυτή την ιδέα της βασιλείας, που όποιος την δρέγεται, χρωστάει να την κρατάει και ψηλά κι όχι να την διαπομπεύει, ως είναι κι αδελά του.

ΑΔΙΚΑ και παράδικα ούχτηκε μιά εφημερίδα του κ. Δίγκα για τη γλωσσοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Ο άνθρωπος δεν είχε πάρει χαμπάρι από ό,τι γινότανε γύρω του, δε φταίει και δεν ευδύνεται για τίποτα. Αυτός, ο καλύτερος άνθρωπος, ήταν ύπουργός, όχι για να μεταρρυθμίσει, μα μονάχα για να νάναι ύπουργός. Κι άποδειξη, πώς άμα ήρθε από τη Θεσσαλονίκη και πήγανε, καθώς είχανε χρέος, οι καθηγητές του Πανεπιστήμιου να τονε συχαρούνε, πήγε μ'αυτούς κι ο καθηγητής κ. Ν. Πολίτης.

— Είναι από τους νεοδιορισθέντες καθηγητάς; ρώτησε σιγανόφωνα τον τμηματάρχη που του τον παρουσίασε. Τόσο ήξαιρε ο χριστιανός τί του γινότανε. Κάποτε, δηγούνται, πήγε, σαν ύπουργός της Παιδείας, σε κάποια αρχαιολογική έκδρομή, χωρίς... να ιδεί τίς αρχαιότητες, γιατί τδρηξε στο φαγοπότι και στον ύπνο και δεν του περίσσεψε καιρός για τέπιες μικροδουλιές. Δαιμονίζότανε μάλιστα σαν πήγαιναν καμιά φορά και πήγαιναν σπανιότατα: μες στα τριάμιση χρόνια της ύπουργείας του, δωδεκάμιση ώρες, λογαριάσανε, πώς συνεργαστήκανε μαζί του για ύπηρεσιακά ζητήματα οι τμηματάρχη των «Καλών Τεχνών» και της Αρχαιολογίας:

— Πάλι τίποτα καλλιτεχνικά ζητήματα έχουμε; τους ρωτούσε άκαρα μόλις τους έβλεπε.
Κάθε λοιπόν επίθεση εναντίον του είναι υπεραδική τάτη.

ΕΝΑΣ παράφορος ένθουσιάζης μαύρισε το Βενιζέλο, γιατί, λέει, πραγματοποιήσε όλα τα ένθουα δνειρά!

— Μέ τί δνειρα θά ζήσω εγώ τώρα, που αυτός ο θεομπαίχτης τα πραγματοποιήσε όλα;

Δε ξαίρουμε — και που ναν το ξαίρουμε; — αν σοβαρολογούσε η αν κοροΐδευε, ο άλιτήριος.

Κ' ένας άλλος πάλι μουρμούρης κ' ύπογοντριάκος, που όλα τα έβλεπε από ιδιοσυγκρασία μαύρα, σχολιάζοντας τίς έκλογές και τίς συνέπειες που δάχουν, έλεγε:

— Και τώρα, Έλληνές μου, πλέομεν πλησίοισι τρός τό... παρελθόν!...

ΔΙΑ λόγους τυπικούς, ο πολύτιμος συνεργάτης μας Καρθαΐος δεν μπορεί πιά να έχει τόνουα του στην προμετωπίδα του φύλλου ως ταχτικός συντάχτης του «Νουμά». Συνεργάτης μας μένει, και θα μένει πάντοτε, μα επίσημα όχι. Ο συνταγματάρχης κ. Κλ. Λάκων, που είναι το άληθινό τόνουα του Καρθαΐου μας, ξαναμπάνει τώρα σ' ένεργον ύπηρεσιάν, καθώς λένε στο στρατό, κ' έτσι είναι ύποχρεωμένος να κρατήσει μερικούς τύπους. Αν κι ο χωρισμός μας είναι τυπικός κι αυτός, δεν μπορούμε να κρύψουμε τη λύπη μας, που θγαίνει ένα τέτιο βαρύ όνομα από το ταχτικό έπιτελείο του «Νουμά», — ένα όνομα που τδχαμε όλοι μας κρυφό καμάρι, που στεκόμαστε πλάι του, αδερφομένοι μ' αυτό, γιατί ο Καρθαΐος μας δεν είναι μονάχα λόγιος ξεχωριστός, που με την καλοσυνείδητη και σοβαρή φιλολογική του εργασία πήρε τη θέση του πιά στα νεοελληνικά γράμματα, μα και άνθρωπος ξεχωριστός, που με τον Ίσιο του χαρακτήρα και τίς περίσσιες ψυχικές άρετές του, τιμάει και το στρατό και την κοινωνία μας.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΟΙΤΑΖΩ

Μήν ἀπορείτε πὺδ ὁ κ. Χαντζήδης ξέχασε νὰ ἀναφέρει πὺς ὁ Βερναρδάκης πρῶτος δημοσίεψε τοῦ κοιτάζω τὴν παραγωγή ἀπὸ τὸ κοιτή. Φαίνεται τοῦ παίξει τέτις δυσάρεστα τὸ μνημονικὸ τοῦ κάποτες. Ἄς φέρομε ἕνα πρόχειρο παράδειγμα :

Στὴν Εἰσαγωγή τοῦ τῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς, σελ. 309 λέει :
ἄμε κάμε δουλειά σου (ἔτσι στὴν Κρήτη) — ἄμε καμουλειά σου (ἔτσι στὴν Κεφαλονιά), — ἄμε καλειά σου (ἔτσι στὴν Ἀθήνα καὶ ἄλλους τόπους).

Ἐδῶ ξέχασε νὰ προστέσει πὺς ἡ παραγωγή ἀπτῆ εἶναι τοῦ Λασκαράτου, πὺδ στὸν Καυγᾶ λέει σὲ ὑποσημείωση :

«Καλειάμου» Κάτω δουλειά μου = κηλειά μου = καὶ τέλος πάντων καλειάμου.

Ἄφοῦ ὁ κ. Χ. θυμῆθηκε νὰ πει ἔτσι στὴν Κεφαλονιά, πὺς δὲ θυμῆθηκε καὶ νὰ πει : ἔτσι ὁ Λασκαράτος ;

Ὅσοσο — εἰρήσθω ἐν παρόδῳ — καὶ ἀπτῆ ἡ ἐτυμολογία πρέπει νὰ καταταχτῆ μαζί με τὶς κάπως δυσκολές, ἀνελεήμων ὦ καὶ ἡλί. Γιατὶ ἄμε καλιά σου δὲ θὰ πει τίποτα ἄλλο, παρὰ ἄμε στὴν καλύβα σου, ἡ σύνταξη ὄντας κατὰ τὸ ἄμε σπῖτι σου. Δὲς στὰ Λεξικά τῆ λέξη καλιά.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ

Ὁ ἄνθρωπος στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμή στὴ μέση τοῦ δρόμου, σήκωσε τὰ μάτια του ψηλά, κάτι ἐμουρμούρισε, καὶ προχώρησε. Ὁ οὐρανὸς εἶτανε βουρκομένος, σὰ δυὸ μάτια γιομάτα θλίψη. Σὲ λίγο ἡ βροχὴ ἀρχίνησε νὰ πέφτει. Ἀνάριζ, ἀνάριζ πρῶτα, σὰ σταλαγματιές δροσιάς γιὰ τὰ καρτερά μέτωπα, ὕστερα πυκνὴ καὶ ὀρηκτικὰ, σὰ ἐπιθὴ θανάτου γιὰ κάποια πάθη. Τὰ νερὰ τῆς θάλασσας ποῦχανε πλημμυρίσει, τὸν ἔβρεχαν ἴσομε τὰστραγάλια. Καὶ μέσα στὰ νερὰ πέτρες, γυαλιὰ, χαλίκια. Φύλλα μαρμαμένα τὸν ἔραζιναν στὸ διάβα του, σὰν πεθαμένες ἐλπίδες. Περιπατοῦσε μὲλα ταῦτα. Ἄνθρωποι πλῆθος περνοῦσαν πέρα - δῶθε. Δὲν ἔβλεπε τίποτα κείνος. Κάτι τρομερὸ τὸν τυραννοῦσε. Ποιὸς ξαίρει ! Ὑστερα, σὰ νὰ ξύπνησε ἀπὸ ἕνα ἀλλόκοτο ὄνειρο, κοιτάξε ἐπίμονα γύρω του.

! — «Ποῖνε κλαῖς ἐσύ;» ρώτησε ἀπότομα ἕνα διάβητη.

— «Κανένα», τοῦ ἀπολογήθηκε ὁ ἄνθρωπος ξαφνιασμένος καὶ δισταχτικὰ.

— «Ψέματα ! Κλαῖς τὸν ἑαυτὸ σου», τοῦ ξανάειπε τραχύτερα.

Σὲ λίγο βρισκότανε σ' ἕνα καπηλειό. Λογῆς λογῆς ἄνθρωποι, εἶταν ἐκεῖ. Κανένας σκεδὸν δὲν τὸν εἶχε προσέξει. Εἶπε καθῆσει σ' ἕνα ἀπόγωνο σκοτεινὸ. Καὶ κοιτάξε. Κοιταγμα ἀόριστο κ' ἐρευνητικὸ μαζί.

— «Γρέλλα !» μουρμούριζε κάθε τόσο.

Ὑστερα, σὰν εἰσαρέθηκε, γύρισε τὰ μάτια του στὸ κρᾶσι. Μιὰν ἀηδία ἀνάδωσαν τὰ χεῖλια του.

— «Τὶ μούρη θλιμένου βρυκόλακα...» εἶπε κάποιος σιγὰ σὰν τὸν παρατήρησε.

— «Γελέσαι», τοῦ ἀπάντησε κείνος στὸν ἴδιο τόνο. «Μούρη, ναί, μὰ οὔτε θλιμένη, οὔτε χαρούμενη. Ἄμα σκοτώσεις τὸν ἑαυτὸ σου, τετελεσται. Δὲν εἶναι βολέτο νὰ βρυκολακιάσεις πιά».

Ὁ ἄλλος γύρισε κεῖθε.

— «Αὐτὸς σκότωσε τὸν ἑαυτὸ του...» φώναξε γελώντας.

— «Τὸ σιχαμένο, τὸν κακούργο !» μίλησαν ὅλοι. Λευκάδα. ΑΣΠΑΣ. ΓΚΙΝ.

ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΚΑΜΑΡΑ...

Μέσα στὴν κάμαρα, δρασκελώντας, περπατᾶει ἀπάνου κάτου, με φουσκωμένες ἀπ' τὸ αἷμα του τὰνὰκμμένο τὶς φλέβες, με τὶς γροδιές του σφιγμένες... :

Μεσάνυχτα, καὶ ἀντηχοῦν τὰ βήματά του στοὺς τέσσερις τοίχους. Σκοτάδι, πῖσσα ἔξω, κ' ἡ θάλασσα με τοὺς βράχους κατῶς χτυπιώταν, βογγαίει...

Στὴ διπλανὴν κάμαρα, στὸ κρεβάτι ξαπλωμένη, μιὰ γυναίκα.

Πάνου ἀπ' τὸ κόνισμα, στὸ πρόσωπό της, θαμπὸ φῶς εἶχνε ἡ καντήλα.

Ἡ γυναίκα, ἀκίνητη στὸ κρεβάτι, σὰν ἄμυχη. Νιώθει νὰντηχοῦνε στὴν ἄλλη κάμαρα τὰ βαρεῖα βήματα, νὰ χώνουνται σὰ μαχαίρια στὰ στήθεα της, μὰ ἡ ἀναπνοή της εἶναι ἤσυχη.

Μέσα στὴν κάμαρα, σκύθει ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο καὶ γελᾶει σαρκαστικὰ κατῶς ἀκούει τὴ θάλασσα νὰ λυσσοῖ ἀπάνου στὰ βράχια.

Γιομάτος φρίκη ἀπ' τὰ σφυρίγματα τοῦ ἀγέρα, σπρώχνει τὰ δυὸ φύλλα τοῦ παραθυριοῦ, καὶ τὰ τζάμια γίνονται συντρίμματα.

Τὸ αἷμα κοκκινίζει τὶς σφιγμένες γροδιές του.

Στὴ διπλανὴν κάμαρα, ἡ γυναίκα ξαφνιαίνεται. Νοιώθει τὰ σπασμένα τζάμια νὰ χώνουνται στὶς σάρκες της καὶ σὰν ἀκούει τὸ ἀπαισιο γέλιο τῆς ἄλλης κάμαρας, σημμαζώνεται στὸ κρεβάτι της.

Δὲν ἀκούγεται κανένας κρότος μέσα σ' αὐτὴ τὴν κάμαρα, καὶ τῆς καντήλας τὸ γλυκὸ φῶς φωτίζει τὸ πρόσωπο τῆς γυναίκας.

Μέσα στὴν κάμαρα, βουθὸς κάθεται στὸ κρεβάτι του, καὶ ὁ ἀγέρας φυσώντας ἀπ' τὸ σπασμένο παράθυρο, τοῦ ἀνεμίζει τὰ μαλλιά.

Αὐτὸς κοιτάζει τὴν αὐγὴ, γυμνὴ ἐκεῖ κάτου μέσ στάραια σύννεφα.

Σηκώνεται, ζυγώνει τὸ παράθυρο, καὶ τώρα τὰ μάτια του δὲν πετοῦν σπίδες.

Ἄνοιγει σιγὰ τὴν πόρτα, μ' ἀνάλαφρη περπατησιὰ, κατεβαίνει τὴ σκάλα, καὶ τραβάει κατὰ τὴ θάλασσα, πρὸς τὸ μέρος τῆς αὐγῆς.

Στὴ διπλανὴν κάμαρα, ἡ γυναίκα πετάχτηκε πάνου σὰν ἀκουσε ἀλαφρὰ βήματα.

Ἡ καντήλα δὲ χύνει πᾶ φῶς.

Κ' ἡ γυναίκα, ἀκκοιμπάει στὸ παραθύρι, πὺδ βλέπει πρὸς τὴ θάλασσα.

Πέρα ἐκεῖνος ὀλόρθος σ' ἕνα βράχο, με τὶς γροδιές στὴ μέση, κοιτάζει τὴν αὐγὴ.

Μέσα στὴν κάμαρα μπαίνει ἡ αὐγὴ.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ